

7.
Q. F. F. Q. S.

DISSERTATIUNCULA

De

EXIGUO,

Quam

Post censuram Facultatis Philo-
sophicæ hujus Palladii

PRÆSIDE

VIRO. Præclarissimo

M. DANIELE ACHRELIO,

Eloqv. Prof. Ordinario,

Loco liberalis exercitii

Ad diem Octob. Anni M. DC. LXXXII.

Bonorum ventilationi offert

PETRUS HOFFLANDER,

Wermelandus

In Auditorio Majori.

ABOÆ,

Exudit JOHANNES L. WALLIUS,
Regiæ Univers. ibid. Typogr.

Viro PraeClarissimo atq; Excellentissimo

**Mag. DANIELI
ACHRELIO,
ELOQ: PROF: DEXTERIMO,
DISCURSUS HUJUS PRÆSIDI
PRÆCEPTORI ET FAVITORI,
ÆTATEM DEVENERANDO.**

Nec non...

*Politissimus Humanissimusq; DOMINIS
Dn. PETRO OSENIO,
Dn. ANDREÆ HELLICHIQ,*

Amicis sinceris~

Et perpetim honorandis~

Hoc quidquid est exercitii

Dat dedicatque

AUTOR & RESPONDENS,

Præclarissime DN. PROFESSOR

Politissimi Da. Studiosi

EX Tuo placito Præclarissime Domine Professor, vestraque suafione Humanissimi Commititones factum est quod vivat, hic obortivus ingeniali mei fætus. Quem equidem suppressissim, hoc præcipue reram mearum articulo, ni vestrâ approbatione, vestra opera ad illum edendum fuerim excitatus. Arboris magnas diu crescere una horâ extirpari inquit Curtius, neg, n. magna res est securis, qua tanta mole profernas. Excessunt illæ ex minimis granis in tantam proceritatem, dum nihil aderit quod natura propensionem meretur. Abeant in tenebris osar vulvas matrum, qui hominis, nobilissimi animalia natilia cupiant indagare; vix illic invenient ulla vestigia ejus splendoris, quem præ se fecerunt perfecti homines. Qui splendor, que perfectio, quam exili negotio sapius destruantur, nullus non plorabit qui humanas vicissitudines mecum intuebitur. Certe non opus semper est ut robustus colonus totu viribus per dimidium diem securi obtundat vitam

tam hominis, sicut arboris alterius; acicula
forte pugnus, momenti intervallo fatale vul-
nus mortilibus non nunquam intulerit. Idem
est in omnibus humanis operibus, nisi constan-
ter illa observetur, spernendis in primis ob-
staculis, adnitentibus causis secundis, sape-
numero pervertuntur atq; desolantur. Mu-
to maturiora Tua fuere judicia Praeclarissime
Professor antequam incepimus bocce probares.
Vobis force ad placuit optimi amici quod ju-
dicaveritis argumentum non insignum vestram
ventilacione nec inconveniens quod in vita
observaretur. Ceterum quod Tue Praecl-
lentiae vestriq; nominibus id ipsum inscri-
bam, putabo mibi ignotumiri: quoniam
si res plexeris meum affectum, ne utiquam
pensi habieuri estis, quidquid obblatterent
alli, qui hoc aut insolens mirantur aut ut
indeorum condemnant; Enimvero sunt alij
qui pejus consuluerunt estimationi literato-
rum dum obscurorū homuncionum nominibus
propria Galiorum scripta schumaribus expo-
nere atq; obscuraro didicerunt. Valete favete.

Servitori Vestro

P. H.

Um res ita postularet ut alienam liberalitatem meo servitio redimere, cognati cuiusdam diligentiam, ad augendam familiam Viri prænobilis accessi. Qui, quod fidem meam gravioribus negotiis probaret, ad usurpanda ea quæ in Scholis didiceram, non raro mihi fecit occasionem. Cum itaq; in illo versarer, ut quæ ad commoditates Familiæ facerent, maximè promoverem, mirari convenit, hominis privati, magnæ Demus, & ipsius Republicæ, eam esse convenientiam ut iisdem virtutibus conserventur, iisdem vitiis destruantur. In virtutum autem pariter ac vitiorum originem dum inquiro, res in primis minutissimas, tantarum vicissitudinum Auctores deprehendo. Quæ consideratio, ut est ingenium hujus ætatis vagum, meas cogitationes eatenus in diversum rapuit, ut in hac materiâ subsistere, de hoc argumento lineas aliquot ducere, operæ premium putarem. Neque me qvicquam motivit, quod minimè multis hoc inceptum placitum divinarem, utpote rem facilem & omnibus obvia, si enim ad propriam & alicujus alterius emendationem quid conserero, instituti mei ratio constabit. Quod

magis me absterre potuit fuit doctorum
hominum , de hoc argumento probum
testimonium , & mortuorum pariter ac vi-
uentium auctorum carentia; Nulla enim hu-
jusce rei monumenta mihi , homini lectio-
ni exiguae & memoriaz angustissimæ , super-
sunt : Nisi quod Philophum alicubi ^{so} ē tñ
 $\mu\acute{\chi}\rho\omega$ disseruisse meminerim & Historicum
Livium nihil tam leve esse quod non ma-
ximis etiam rebus mutationem adferat , asse-
ruisse recorder. Ultra quod aliorum Aucto-
ritate pugnem , nihil suppetit procul à musis
degenti & instrumentis literariis plane de-
stituto. Quod igitur memoria & ratio di-
ctitat dabo. De actionibus humanis , prima
specie levissimis , sed postremo exitum inspe-
ratum causantibus , quantum per otium licet
exarabo , officiōsē rogans , ne pusilla erudi-
tione , circa dignioris materiæ ventilationem ,
quispiam offendatur.

Initio hic indicasse oportet minime me
acturum de principiis hunc mundum consti-
tuentibus , sive Elementa , sive atomos , sive
particulas omni conceptu subtiliores , sed ta-
men secabiles intelligas , neque de minutissi-
mis illis punctis , unde Mathematici suas li-
neas incipiunt ducere , quibus corpora men-
surantur. Illa enim Physicæ sunt , hæ Mathe-
maticæ considerationis. Proinde nec de se-

cundis illis & clandestinis causis, spiritibus ex subtili acumine & longa experientia cognitis, vel Elementis artium aut quibus- cunque parvis rebus, hic est sermo, sed pri- mis actionibus humanis pro cuiusvis volun- tate & arbitrio indifferentibus, hominum vitam, familiam, Remp. dirigentibus.

Sufficit ex illis omnibus argumētari, quidquid in hoc mundo aut est aut esse putatur, prius- quam ad cognitionem interiorem sui quem- piam admittat, oportere ad initia minutissi- ma & nihilo proxima, unde originem ha- bent reduci, ut naturam imitando pervenia- tur ad illud perfectionis culmen, ubi nunc

Entia rerum conspiciantur. Sed ad scopum. Politiam Oeconomiam vitam Protoplasto- rum attendamus, quam levi de causa, si ip- sum factum, non mandatum divinum pon- deramus, Paradiso sunt expulsi: Pomi unica dulcedo, omnium amaritudinum, calamita- tum, mortis & ipsius damnationis, fuit o- rigo, cunctorumque hominum causa interi- tus, nisi per Christum facta fuisset Redemptio.

Adeo primario stratagemate, quo myriades caperentur, primordio novit uti hostis do- lis refertissimus. Nec minori calliditate illo- rum filios est aggressus, inprimis Cainum cui postquam superbiae venenum instillasset, eo facile eum deduxit ut & Hypocrita, &

parricida & Infidus evaderet. Alios Adami filios & Nepotes taceo, quorum facta præstata, Heroibus exceptis ex mercede quam habuerant intelligenda. Credibile est hostem versutissimum ijsdem armis hosce tentasse, quibus hodieque mundi Filios seducit, desidia, superbia atque ex his pullulantibus singulorum generum cupidinibus.

Tempora postdiluviana videamus, idque Methodo non Historicâ sed ad institutum nostrum faciente, primo Monarchias & Politias, dein Oeconomias & Familias postremo privatorum hominum singulares vitas, nostræ Thesi accommodatas, scrutemur. Imperia Assyriacum, Persicum, Græcum, & quæ plura, antiquis temporibus, sua fata absolvunt, sicco pede transeo. Romanam Monarchiam pro virili examinaturus, hæc enim nobilioribus frequentata ingenij, ampliorum præbet suppellestilem, quam reliquæ non usq; adeo cognitæ, ut in earum minutias liqueat inquirere. Tantum habemus ex nimia felicitate & magnitudine propter Regentium luxuriam atq; inertiam, omnes illas in angustissimos redactas esse terminos, & tandem exolevisse. Assyriorum novissimi principes, mores foeminarum Babylonicarum & sexum imitati, tam diu majestatem suam vindentur prostituisse, donec Cyrus eam ambi-

vit & abstulit. Sic Darium cum Imperio Per-
sico, eadem deliciæ Babylonieæ, Alexan-
dro vendiderunt, sed pretio non alio, quam
vita Alexandri. Adeo in felici mercatura,
non orbem terrarum, ut crediderat, sed ju-
gulo suo ferrum, imo faucibus venenum,
magnus Rex, virtute Macedonica est mer-
catus.

Cæterum Regnum Romanum, quibus in-
crementis, ex easis pastoralibus, in illud fa-
stigium, quo Augusti temporitus floruit, ca-
put suum extulerit, paucis inspiciamus: De-
in quibus vitijs, in id ubi nunc est angu-
stiae decreverit paulo, uberius exponamus.
Quæ enim contrariorum est ratio, alterutro
borum cognito, aliud facile ex alio intelli-
gitur. Non quidem potest negari, Divinam
providentiam circa Ethnicorum etiam fata
conspici, quomodo ad suam laudem illa gu-
bernat, pagina nos sacra edocet. Tamen fi-
gmenta Poëtarum de reparando in Italia Ilio
& alia mittimus, quæ aut mera sunt mendac-
ia, aut præstigia saltem Diaboli prophetiis
Spiritus Sancti & causis latentibus abutentis
ad faciendam sibi fidem apud homines incre-
dulos. Romulus rudimenta tantæ urbis po-
suisse, Asylum condidisse, filias finitimo-
rum capuisse dicitur & Regium nomen sibi ad-
plicasse. Tantum unius hominis frugalitas

& Religio potuere, ut in medijs populis voluptatibus deditis Reipublicæ omnium maximæ, jaceret fundamentum. Quam posteri ijsdem virtutibus, justiciâq; & fortitudine, ad conditoris sui exemplum gnaviter auxere.

Sed ut nemini unquam fortuna tam riste propitia, quin rebus secundis nonnihil adversi etiam immisceatur; Ita crudelitate Tyrannorum factum est, quod Regnum cum nomine Romano deleretur, virtutis a. assiduis cultoribus, cum nullum infortunium obesse poterit, hisce tumultibus non modo non cederunt Romani, sed &c, ad asserendam sibi libertatem conditionem ceperunt. Quæ adepta, supra humanas vires videtur positum quantum unusquisq; semet exercere, alias antecellere studuit. Parcimonia frugalitatem, frugalitas temperantiam, temperantia Pietatem, fortitudinem, justitiam, & hæ omnes concordiam conciliavere, genetricem & conservatricem Recum publicarum.

Quibus virtutibus insignes heroes, quod Romanum solum tulerit alueritq;, hic ego prætereo quoniam catalogus eorum modum meæ scriptio[n]is excederet. Sileo Africanos veteres, Numidicos, Numantinosq; & illum qui vel cunctando rem atq; salutem Patriæ recuperavit. Nec de Mario Syllave xel Magno Pompejo, hac vice dicam, quibus salus Patriæ,

tricæ, fuit scopus & Cynosura, omnibus a-
ctionibus proposita. Miraculum illud Paga-
norum Principum Julius Cæsar, qui tanto &
tam diutino operi supremas manus imposuit,
id ipsum absolvens, quibus nominibus no-
bis depraedicandus? quis facinora ineuntis æ-
tatis ejus perpendens, non obstupescat ad
virtutis vim & efficaciam? quis Cæsarem,
Alexandri imaginem intuentem & ingemi-
scensem, intuebitur & simul non ingemiscat
& stomochabitur? Nemini plures & poten-
tiores adversarij unquam contigerunt & Ne-
mini ampliores honores sunt oblati. Vix alij
supplex domestica fuit angustior, & nulli En-
comium liberalitatis propensius competit. A-
liorum copiam & rerum omnium abundan-
tiam promovit, sibi egestatem atq; inopiam
servavit. Pernovit optimus Imperatorum,
nullam rem magis esse popularem, nec ho-
mines Deo facere proximiores liberalitate &
clementia, quibus incives, quibus in exte-
ros, quantum Justitiae ratio permisit, lau-
dabiliter est usus. Sed quid res gestas Cæsaris
mihi sumam recencendas? quem sua virtus su-
pra omnes Ethnicos posuit, quin primam ejus
originem statim inquiram: Scimus si histo-
ricis credimus, etiam huic herði fuisse quæ-
dam connata vitia, vel suspicionem etiam
vitiorum, quæ Romæ passim rumoribus cit-

cum-

cumferebantur catenus, ut ægrè admodum ad officium aliquod publicum principio admitteretur. Hi vani rumores, tantæ famæ sunt Auctores: Hic livor [ea utilitas est iminicorum) tantæ gloriæ promotor: Hæc oberestatio universæ Romanæ Reip. fata mutavit. Nimirum ægrè ferens maxima Julij indoles, quorum vitia propter impotentiam adhuc latuere, illos tantopere de suo aliquo crimine insultare, ut suæ virtutis omnes igniculos si Dij velint, eant extinctum. Tanta igitur alacritate, tanto robore, virtutis viam ingreditur, ut repressis vitiorum somitibus, vim omnem & animi & corporis in illa expenderet, nec prius desistens, quam illo culmine quiesceret, quo mortalium rarissimi, omni adhuc ævo, pedem tulere. Maximo hoc Herœ per fraudem extincto, vix inventi sunt humeri, quibus Reip. onus committeretur. Antonius tese subduxit, & merito, nisi ambitionis ejus fuisset major quam propriarum viuum agnitus. Præfuit n. Reip. si non male, ratiōen nihil ad Cæsarem.

Atq; hoc fuit Romani Regni fastigium, cuius elegantiam cum corruptione dum comparo, lacrymæ ut ut alieno cadunt, fuscine nulla unquam felicitas humano generi est diuturna? foris hostem non habuit orbis Domina, in sinu fovebat & proditores, & hos

stes, & occisores, quos omnes non attinet
enumerare, vitia n. non nomina detesta-
mur. Pessimus fuit ille Bibetius, cuius mero
congestæ per orbem divitiæ, non sufficeret.
Ut non mirandum, si privati hominis fortu-
nam pitando multi consumant, cum hic u-
niversi mundi divitias abligurierit. Sed quor-
sum abducor? Dent alij alias esse causas qui-
bus injunctum est de Rerum publicarum de-
crementis ex professo agere. Nos nostrum
exiguum ventilantes affirmamus vitiorum o-
riginem primam esse *securitatem & lascivi-
am* ex nimia terum affluentia exortam. Un-
de ademptæ virilitatis macipia spadones illi,
quibus ægre viri parent, in tantum honorem
surrexerunt, ut Imperatoribus suis imperasse
videantur, nisi quod voluptatibus foedis in-
serviendo animos principum præoccupave-
runt? Unde liberti suam habuere potestatem
nisi quod Principes obscenitatibus deditos,
puduit conditionis alicujus hominibus illas
detegere? longum est & fastidiosum pluribus
hisce immorari.

Jacuit multo tempore vitijs sepulta Ro-
ma, priusquam Gothi vel ira numinis vel
prædæ cupiditate ad illam infestandam voca-
rentur. Miseri Gothi & infelices, quibus sua
felicitas fuit exitio. Hi sunt Thule ultime
incolæ, qui donec simplicitatis veteris fue-
runt

runt amatores, soli jugum Romanorum fa-
stidiebant. Sed postquam avaritiam didicere,
Europam partemq; Asiae subjugavere ipsi et-
iam colla submittere tenuerunt. OstGothi
Romam invaserunt, hos West-Gothi extru-
gerunt, Westgothos Longobardi pepulerunt
quisquis enim noviter ex Gentium vaginā;
boreali hac Schandinaviā prodijt, ei fave-
rūt cæteris Bellona. Difficile est dicere, u-
trum armis prius Romani an Gothi vitijs
succubuerunt. Sic neutri inulti superaban-
tur, neutri recte superaverunt, quippe æqua-
vit omnes communis casus, nisi quod ho-
rum aliqui sub rigidis alpium radicibus ma-
sculam virtutem servasse credantur. Itane
facto fuit opus? ut Mars suam progeniem
uxoris Veneris sinu velit suffocatam; Imo
vix est victiarum tam certum præmium
quam materies calamitatum. Quisquis n. ni-
mia rerum affluentia mentem obcæcavit, i-
nanem sinens nasci in animo ambitionem,
jam tum habet lethale venenum, non prius
desistens quam cladem atq; ruinam attule-
rit. Scorbutum, Calculus, Podagra, Me-
chanicos & operi Rustico affuetos homines
non gravant, divites vexant & desidiosos in-
otio & luxu occupatos. Stetit multis rustica-
te sua invicta virtus, quæ specie cultus po-
stea evanuit. Morborum originem dicunt

Medi-

Medici in primis esse parvam, quæ tamen non adhibita medicina, ferro sæpenumero curatur. Idem fit in publicis Rebus; ubi vitiæ in immensum crescunt, urendo & secando debent exterminari.

Jam ad Oeconomica, ubi possemus singularem familiam ex veteri vel novo fœdere in Exemplum adducere, ni brevitatis studiosi lectoris tedium evitaremus. Par ferè ratio nascendi omnium, æqualis moriendi modus. Quæ de imperiis diximus, huc etiam pleraq; spectant. Familiae aliae longioribus, aliae curtis seculis absolvuntur. Ut arbores plantæq; ex eodem succu crescunt, sed eundem vigorem non consequuntur. Ut animalia quæ diutius Matrum uteris detinentur, Nobiliora fiunt & longæva; sic Familias nobiliores, diu crescere decet, antequam virtutis cultu, præ alijs perficiantur. Præcoccia quæq; minimè durant. Quanquam n. mihi neutiquam placet illorum sapientia, qui annorum certo numero ætates familiarum describant, nisi virtutem pariter ac pietatem certis limitibus claudere queant, tamen affirmare ausim nullam proorsus familiam & antiquissimam, & in omnibus felicem existisse, nisi singulari Numinis beneficio in usum publicum fuerit servata. Etenim mortalis conditio vix unquam fuit omnibus numeris

meris adeo absoluta, ut *Exiguum* quod il-
lam turbarit locum non habuerit. Ad felici-
tatem nostram minima pars genus deprehen-
ditur. Aliæ etiam circumstantiæ attenden-
dæ, quæ prout bene, an male sese habue-
rint, ita columnas familiarum, viros con-
stituant, aut optimos, aut pessimos.

Silebo multa circa hominis nativitatem
alijs animadversa. An Ebrij, an sobri, an
vero mediocriter vino tincti, Patres gene-
rent? Quâ Lunæ plenitudine id fiat, qua
planetarum situatiōne. Quo Cœlo quo Solo
partus eveniant. Hæc nempe singula licet
ad Chaldaicum rigorem non sint examinan-
da, nihilominus non in totum spernenda esse
ducunt saniores. præcipuum ad perfectio-
nem filiorum facit *mædeia* sive bona edu-
catio. *Nibil dictu visuq; sedum ea limina*
interet, intra que puer est. Scilicet teneri
animi; si quid pravi in Infantia hauserunt,
maturiores facti nihil moderabile admittunt.
Quid si contingant nutrices lascivæ, Ma-
gistri negligentes & improbi? an hæc mini-
ma sunt momenta observanda ijs, quorum
curæ illustres Familiae sunt commissæ? E-
nimvero laxati fæno Ephebi habent unde di-
scant materiem vitiorum, nihil causæ est,
cum lacte materno & Elementis literariis,
cur talia doceantur. *O utinam sudarent ma-*

ḡis Pat̄es ut bonos quam divites & formida-
biles effingerent filios suos. Quam non Pa-
trimoniorum dissipatores, non familiarum
corruptores, neque Reip. eversores quam
plutimos cernerent ; sed ipsi filios familiæ
artus, & Patria cives quam optimos haberet.
*Ambitio minime ad beatitudinem confert, ad
quasvis calamitates hac via potius itur.*

Non incommodè compararunt aliqui Po-
litiam cum corpore humano ; Manus militi-
bus, pedes mercatoribus, ventrem plebi as-
similantes. quicunque humores ex ventre in
caput directâ viâ adscendunt gravant non ju-
vant cerebrum, alijs venis concoquitur cra-
nium supplens substantia. Simili ratione, si
in Politia ex blebe ad gubernacula acceen-
dunt aliqui, laborantis Reip. id est indicium.
Novis hominibus difficulter adest matura vir-
tus, non nisi herōum oriundis idonea. Si
in hortuario plantatur salix, videbis fructi-
feras arbores succu privatas, & extorres,
cum alter, brevi admodum tempore, perfe-
ctissimæ quercus magnitudinem & formam
representet, quo in. loco post aliquod tempori-
s spatium inertem truncum habebis, non
foco, non alii usū domestico commodum.
Non aliter fit, si serviles homines in aulis
foveantur, qui bonorum bona veluti fuci di-
ripiunt, suam avaritiam explentes, donec nul-

Ius rei bonæ capaces propria mole postmodū
ruant. Sed ut eloquar quod velim, est omni-
no periculum supra conditionem Patrum
ascendere filios, non lepus lupum, non lu-
pus Leonem generat, hosce saltus negligere
videtur ordinata natura. Hominum non
minus alij ad imperandum, alij ad parentum,
ad ministrandum alij, nati putantur: qui
intra modum se suum quisq; contineat &
nemini sit nocumento? Potest fieri si mini-
menos ipsi, saltum filij aut Nepotes, cum
majori ignominia ad illum statum redeant
unde Patres ~~post~~ emigrarunt. Neq; vero m.
merito quis imputaverit, quasi virtutem o-
derim, quia hanc opes & gloria, illas luxus
& ambitio consequantur. Pari ratiocinati-
one, aquam, ignem, cibum, potum morta-
libus denegaverim, quia illis abutentium fa-
ta anticipent. Tam n. h̄c non cogito, ut
contrarium statuam, virtutemq; velim assi-
due coli omnibus in suis vocationibus. Non
est prætura tam exilis, quæ virum non to-
tum sibi vendicat. Contemplemur hunc mun-
dum, ex minimis & diversissimis particu-
lis compactum, quam miro ordine singula
procedant. Non Luna Solis facit officium,
nec alia astra præ alijs prærogativam quæ-
runt. Soli homines libertate possent agendi
rationemq; seqvuntur. Annon credibile est

creatorem velle ut ordinatè unusquisq; su-
um agat officium. Adpatent quidem extre-
mis hisce temporibus in cœlo non raro Co-
metæ, propediem perituri mundi indicia
qui quanquam grandiores sint, minime tamen
valent astrorum ordinem statione sua detur-
bare sed in sua Principia sponte abeunt. Par-
ter etiam verum est, innatum homini viti-
um, sicut peccata sunt multiplicata, multis
passibus esse adactum, hoc præsertim mun-
di lenio, quo Elementa debilitantur & tem-
peramenta inter se ita miscentur, ut impossibi-
le sit non errare mortales homines quos
constituant. Nihilominus non destituit nos
creatoris provida cura, lucem sui Evangelij
præferens, quæ omnes tenebras discutiat. Se-
ptuagies septies vel sæpius si contingat eade-
re, totidem vicibus licet resuagere. Non despe-
randum etiam si aliquoties erraverimus. Certè
in quocunq; rerum termino versemur, ha-
bet unaquæq; res suam ansam, quæ ei ar-
ripiatur, qui illa digne uti velit. Sola de-
speratio & securitas est cavenda, Regibus,
Principibus, omnibus conditionis suæ longæ-
vitatem volentibus. Ne vel occupato scele-
ribus Saule, Pastor David ad Thronum vo-
cetur, vel adulterio intricatus David, suspen-
dendo mox Absoloni poenas dabit. Adeo
neminis flagitium obliviscitur supremus Ju-

dex, nisi cum Davide seria agatur poenitentia. Qui creavit hominem, abominatus non miratur transgressiones ejus. Non aliud melius Diaboli astutias & nostras infirmitates novit, sicut in optimis rebus ita hic ex minimis pervenitur ad summa. In quocunque scelerum gradu sis, attende & resipisce. Davidem seducturus Sathan, adulterium ei & parricidium repente non obtulit, ad nomina enim atrocissimorum scelerum adhoresceret Pius Rex: aliis artibus fuit agendum, si Divinum Patriarcham sibi faceret obsequenter. Potuit sane sine crimine in ipsa urbe Dei, in vicinum tectum exspatiari ad mentem Domini compositus Heros, ni adesset qui detestabili conditioni locum dedisset. Quid nobis futurum est per mundi extrema tempora vitam trahentibus? Vinculis solutus astutissimus Dæmon, modo plus quam tyrannico suum imperium exercet propediem terminandum. Nos temihomines (si fas est loqui vix ac ne vix quidem cogitamus quo modo hosti pessimo adversemur. Sic non sequimur sed quasi præjonus ipsius consiliis. Non Hierosolymis per prata Davidis nostras voluptates sectamur sed in novo Sodomâ Assiniorum illa contaminata terra illic potissimum quas Regna septentrionalia opes mitant, specie Civilis prudentiæ juvat expilari

Iari, nimisrum, ut robur ut virilitatem Gothicam pietatemq; & innocentiam nostram inibi vendamus, morum omnem lasciviem, impietatem, forte atheismum quoq; in illarum locum emamus. Quibus divitiis, certe vitiis non tam ornatum quam onustum, orco vicinum corpus domum reportamus, qui Patriam, probitatemq; omnem, nostris cadaveribus obruamus atq; in exitium nobiscum trahamus. Euge bona Dies, qua post hanc servitutem libertas conceditur! Quid nobis cum Sodoma? placidum Loth Duce, Zoar adeamus. Est Alemannia, quam obtundit fædifragus hostis, nempe quæ putio rem doctrinam nobis communicavit, illa insultibus Divinæ virgæ, nunc prima patet. Utinam detur in hac viciniâ virgam Patris Filiali obsequentiâ tolerare potius atq; obterere, imo frangere & comburere quam illam ad aras & focos proprios multiplicatam sustinere.

Quanquam mei non sit officii hæc talia attingere, tamen sic habeo infixum meo animo, non nisi in correctionem nostram, supra felicitatem & sapientiam mundanam posatum esse modernum Albanorum Principem; etiam si hæc fortuna ad ultimum minime ejus subditis stabilis manebit; suum Regnum supremus Imperator in illis etiam oris saepenumero

numen plantavit, sed quoniam mundum
præculere illud quam splendidissimum
sunt consecuti, ut post infinitas felicias,
pro divina Justitia, ex summo culmine in-
baratum bene meriti præcipitentur. Hoc
n. postulat Oeconomia Divina. Etiamsi ne-
mo ibit inficias nos etiam Divinæ iræ jam
diu fuisse reos & majora adhuc tormenta me-
ruiisse fatisq; esse obnoxios. Arctos etiam ver-
titur, sed dispari motu quam adorantem vol-
ventia sidera. Attamen quantum interest,
ex malitia & infirmitate peccare tantum
speramus dilectionis fore inter illorum &
nostras pœnas. Pollent illi multa ingenij vi
& scorso ut Augustinus vocat, rationis suæ,
Divinitatem & Religionem submittunt. Nos
intellectum nostrum imbecillem captivamus
& non nisi ex impotentia plerumq; commit-
timus. Utuntur illi sua industria ad excogi-
tandas illecebras peccandi nos non cogitan-
tes in criminis incidimus. Unicum est viti-
um ad seclera nos præcipue adducens, Po-
tandi illa aviditas quam nobis durior frigus,
male sanis, imponit. Conservatrix sui natu-
ra nunquam propriam destructionem moli-
tur, nec unquam tam vesanus creatus est
homo, qui se suosque quantum valeat non
studeat servare atq; beare. Quod a. cogitatis
effecta sœpenumero non respondeant, exin-
de

de sit quod ratio quæ homines gubernat
imbecillis adeo est ut nesciant, quæ viâ quæ
ansâ rem quamcunq; attripient & aggredian-
tur. Quisquis schyatum labiis tuis præter
necessitatem admoveris, si identidem
cogitaris, quanta incommoda post & pro-
pter hunc calicem sis expertus crede-
rem angue & cane pejus illum effugeres.
Nam si perpendimus quot bona, quot vi-
tam, quot Familiam, Quot Remp. æternam-
que salutem bibendo perdiderint utiq; judi-
caremus hoc ipsum præsentissimum Diaboli
medium ad seducendos mortales homines.
Sed præter voluntatem incido in sententia-
rum Oceanum rupro itaq; stilo hic finem fa-
cio, ad maturiora denuo redditurus. Tu quis-
quis meos de hoc Exiguo susq; deq; ha-
bitos discursus legeris, si melior es, in me-
liorem partem explica, sin Momus cogita,
absq; subsidij, inter turbas Aulicas, animi
saltē gratia, quidquid hoc est ad genium
hujus ætatis, scriptum esse. Quando audi-
vero te plurima hic increpasse, gratias ha-
bebis, si ad convitia tua in tete retundenda,
& majora audenda mihi sis incitamento.
Ast manendum, paucis te volo, nam tibet-
iam si potero prodesse cupio. Coronidis enim
loco tua gratia aliquid addam. Nisi princi-
pium meum contra omnem experientiam
negas

negaris: leve illud esse quod actiones humanae gubernat qualem virum tete suppuntas? qui dicta factaque; imo cogitata aliorum indiscriminatim vituperas? An supra humanitatem tua fata locata arbitraris? dum alto supercilium alios contemnis & irae Divinae subditos illos solos judicas? quasi tu ipse nusquam impingere potuisses? Erras: quidquid n. alius ad miserit id tete etiam admissum nisi inde sinenter ores, cogita. Et vel hoc tuum peccatum ipso sacrilegio est astrius, quo proximum ad imaginem Dei creatum damnas & Tete simili pena dignum, omnino eximis, desine, fideliter moneo, desine: aut ad majora mala Tete servari, certò certius persuasum habeto.

F I N I S.

IN DISCURSUM

Viri Juvenis, proximij atq; Humanissimi
Dn. PETRI HOFFLANDRI Fratris
& amici integerrimi posuit.

I Stium felicem pronuncio cumq; beatum,
Momum qui ridet, nilq; monatur eum,
Propositam meam modo si contingere possit,
A ceneris sibi quam proposuit valide.
Momum subsannans HOFFLANDER frater
amande,
Ad metam pergis; sit tibi fausta precor!
PETRUS OSENIUS.

Eidem.

Quid mihi donavit meus HOFFLANDER?
Quium exiguum? ita appellatur: quod ta-
men si stricte ego observavero, magnarum
sum opum Dominus aliquando futurus. Ve-
rum est me haec tenus in rerum usu non mul-
tum fuisse versatum, tamen cum malo sum
expertus, quam saepissime ex contempta parva
scintilla magnum excitetur incendium; Ubi
vero omnes minutiae observantur, ubi o-
mnes numili custodiuntur, quam vidi plu-
rimos in magnos viros & Divites exsurrexis-
se. Cæterum qua re demerebor tam exigua
mole pretiosum munus? nunc nihil habeo.
Votum fundam: O utinam tam feliciter i-
pse imitabitur, quam pio animo hocce com-
posuit meus HOFFLANDER!

A: HELЛИCHIUS.